

Motion till riksdagen

1989/90:Ub576

av Stig Gustafsson m.fl. (s)

Receptarie- och apotekarutbildningen

Apoteksbolaget AB är med sina ca 12 000 anställda och dryga 10 miljarder i omsättning ett av landets största kunskaps- och serviceföretag. Verksamheten grundas på det avtal som slöts mellan staten och Apoteksbolaget AB i maj 1970 och som reviderats den 30 juli 1985. Enligt avtalet skall bolaget "se till att den personal som sysselsätts inom läkemedelsdistributionen uppfyller de krav som måste uppställas från säkerhetssynpunkt". Bolagets verksamhet regleras vidare av den säkerhetslagstiftning som bl. a. föreskriver att farmaceutisk behörighet krävs, d. v. s. apotekare- eller receptarieexamen, för att läkemedelsexpeditioner skall kunna fullgöras.

Svenskt apoteksväsende är således helt hänvisat till den rekryteringsbas som apotekare eller receptarier utgör. Alternativa rekryteringsvägar finns inte.

Apoteksbolaget är den helt dominerande arbetsgivaren för farmaceuter. 50 % av de nytexaminerade apotekarna och 80 % av receptarierna anställs av företaget. Apoteksbolagets långsiktiga personalbehov är således avgörande för dimensioneringen av antalet utbildningsplatser vid Farmaceutiska fakulteten. I sammanhanget skall noteras att receptarielinjens s.k. 40-poängsvariant inte utgör något nytillskott eftersom eleverna numera till nästan 100 % utgörs av i Apoteksbolaget redan anställda apotekstekniker som vidareutbildar sig. Den tidigare apoteksteknikerutbildningen lades ner tidigt 80-tal. Den gav ca. 250 utbildade per år som till sin helhet gick till Apoteksbolaget.

Redan i början av 80-talet påtalades ett behov av utbyggnad av utbildningen av receptarier om 40 utbildningsplatser. Statsmakterna efterkom inte detta önskemål. Inte heller budgetåret 1988/89 ökades antalet utbildningsplatser. Nu föreligger en uppenbar risk för att en helt nödvändig ökning av utbildningen inför år 1991 också uteblir. Apoteksbolagets planerade rekryteringsbehov redan tidigt under 1990-talet är så omfattande att situationen kan befaras bli ohållbar.

Bakgrunden till det stora rekryteringsbehovet under 1990-talet står att finna främst i de uppgifter som följer av statens avtal med Apoteksbolaget. Samhällets strävan till en ökad egenvård, ett förändrat konsumtionsmönster av läkemedel till följd av befolkningens förskjutning mot högre ålder samt apotekspersonalens ökade engagemang i rådgivning och information kring läkemedelshandlingen är tre viktiga utgångspunkter.

Till detta kommer ytterligare viktiga faktorer, såsom att pensionsavgångarna inom apoteksväsendet fram till mitten av 1990-talet kommer att nästan tredubblas och den lagenliga rätt till föräldraledighet m.m. som fortfarande till övervägande del nyttjas av kvinnlig personal. Till skillnad mot vad som gällde inför 80-talet föreligger nu ingen arbetslöshet bland farmaceuter.

Företagets nyrekryteringsbedömningar och totala antalet avgångar av apotekare, receptarier och apotekstekniker är följande:

Nyrekrytering				Avgångar	
År	Receptarier	Apotekare	Totalt	Totalt	Varav pens
1991	100	40	140	260	140
1992	130	40	170	290	180
1993	145	50	195	310	200
1994	190	60	250	300	195
1995	200	60	260	350	250
1996	200	60	260	340	240
1997	210	60	270	370	265
1998	210	60	270	300	205

Skälet till att nyrekryteringarna är så mycket lägre än avgångarna står att finna i dels bolagets rationaliseringsprogram, såsom datorisering och rationellare lokaler, dels i program för att öka arbetstidsuttaget hos redan befintlig personal.

Apoteksbolagets långsiktiga personalplan innebär ett behov av nyrekrytering av receptarier och apotekare som ger följande dimensioneringsbehov vid Farmaceutiska fakulteten:

År	Receptarielinjen 80-p variant	Apotekarelinjen
1989	120	80
1990	160	120
1991	180	120
1992	240	120
1993	260	120
1994	260	120
1995	260	120
1996	260	120
1989	2 x 40/termin	2 x 40/termin är den nuvarande nivån

Ovanstående dimensionering har beräknats utifrån att övriga avnämare såsom läkemedelsindustrin bibehåller sitt nuvarande agerande.

Utvecklingen under 1990-talet är emellertid sådan att det med säkerhet kan konstateras att alla avnämare beräknar att öka sin nyrekrytering och att nya avnämare tillkommer.

Den svenska läkemedelsindustrin är framgångsrik också i ett internationellt perspektiv. För att kunna försvara denna position erfordras att behovet av farmaceutisk kompetens kan säkerställas över tiden. Läkemedelsindustrin gör bedömningen att farmaceutrekryteringar till den ökar under 1990-talet. Dessa utvecklingstendenser gör att ovanstående dimensioneringsnivå kan vara något i underkant.

Hemställan

Mot. 1989/90

Ub576

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en utökning av antalet utbildningsplatser på receptarie- och apotekarlinjerna.

Stockholm i januari 1990

Stig Gustafsson (s)

Ulla Johansson (s)

Anders Nilsson (s)

Grethe Lundblad (s)

Gustav Persson (s)